

LAPUANJOEN VESISTÖALUEEN TULVARYHMÄ

3. KOKOUS

Aika: 21.11.2012 klo 9:00-11:00

Paikka: Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Alvar Aallonkatu 8, Seinäjoki

Läsnä:

Aulis Rantala (pj), Etelä-Pohjanmaan ELY
Liisa Maria Rautio, Etelä-Pohjanmaan ELY
Katja Haukilehto, Etelä-Pohjanmaan ELY
Suvi Saarniaho (siht.), Etelä-Pohjanmaan ELY
Kimmo Toivola, Alavuden kaupunki
Jorma Lammi, Kauhavan kaupunki

Tapio Moisio, Lapuan kaupunki
Kari Havunen Seinäjoen kaupunki
Peter Sjöblom, Uudenkaarlepyyn kaupunki
Kari Pajuluoma, Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos
Ole Wik, Pohjanmaan pelastuslaitos

PÖYTÄKIRJA

1. Kokouksen avaus ja kokousedustajien toteaminen

Puheenjohtaja Aulis Rantala Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksesta avasi kokouksen ja toivotti kaikki tervetulleeksi.

2. Edellisen kokouksen muistio

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

3. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista.

4. Syystulva 2012

Liisa Maria Rautio Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksesta kertoi lokakuun alun poikkeuksellisista tulvista ja tulvavahingoista. Runsaiden sateiden seurauksena oli Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla viikonlopulla 5.-8.10.2012 yhtäaikainen poikkeuksellinen tulvatilanne kuudella vesistöalueella (Lapväärtin-Isojoki, Teuvanjoki, Närpiönjoki, Maalahdenjoki, Laihianjoki ja Kyrönjoki). Sateen ja tulvan ennustettavuus oli huono, joten aikaa tulviin varautumiseen jäi niukasti. Lapuanjoella syystulva vastasi viime kevään tulvahuippua ja siellä suuremmilta tulvavahingoilta vältyttiin.

Kyrönjoella turvaututtiin tulvan aikana poikkeuksellisiin toimenpiteisiin tulvista aiheutuvien vahinkojen vähentämiseksi. Ilmajoen asutuksen tulvavahinkojen rajaamiseksi ja lupamääräyksistä johtuen Rintalan, Tieksin ja Halkosaaren pengerrysalueet otettiin käyttöön avaamalla tulvaluukut ja päästämällä tulvavesiä pengerrysalueille (la 6.10.). Tulvavesiä johdettiin pengerrysalueille kahden päivän ajan, jonka jälkeen aloitettiin tulvavesien takaisin pumppaaminen Kyrönjokeen. Lapuanjoella on vastaavia pengerrysalueita Lapuan keskustan alapuolella. Siellä lupapäätöksen mukaisesti pengerrysalueet otetaan käyttöön, kun vedenkorkeus Poutun padolla saavuttaa tason 28.40 m (N43).

Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan pahimmilla tulva-alueilla kastui lähes sata asuinrakennusta, joista suurin osa oli Lapväärtissä (arviolta 50) ja Kauhajoella (arviolta 20). Lapväärtin-Isojoella tulvatilanne oli pahin, jossa tulvat aiheuttivat vahinkoa asuin-, koulu- ja teollisuusrakennuksille sekä tiestölle. Kauhajoella poikkeuksellinen tulva koetteli Kainastonjoen ja Pöntänenjoen alueita, erityisesti Kokon ja Jokimaan kylä, joissa useita taloja kastui ja joutui veden saartamaksi. Jokimaasta evakuoitiin tulvan aikaan 20 henkilöä ja sikala. Lisäksi taloja kastui ja jäi saarroksiin mm. Ilmajoella, Jalasjärvellä, Närpiössä, Isojoella, Karijoella, Mustasaarella ja Vähässäkyrössä. Tulvavesi vahingoitti useita vapaa-ajan rakennuksia, kasvihuoneita, teollisuusrakennuksia ja häiritsi vesihuoltoa. Tulvat katkoivat useita liikenneyhteyksiä. Peltoalueita jäi veden alle noin 15 000 hehtaaria (ha), josta Kyrönjoen vesistöalueella noin 8 000 ha (pengerrysalueilla noin 2000 ha). Kokonaisvahinkojen arvioidaan nousevan yli 6 miljoonaa euroon. Euromääräisesti suurimmat vahingot ovat arvion mukaan Kristiinankaupungissa ja Kauhajoella. Näiden lisäksi tulva aiheutti runsaasti satovahinkoja ja tuhoutuneita rehupaaleja.

LM. Rautio kertoi, että useammilta vesistöalueilta saatiin hyvin ilmakuvia tulvista sekä havaintoja tulvavedenkorkeuksista. Tällä hetkellä ELY-keskusta työllistävät tulvien jälkihoitotoimenpiteet ja korvauksiin liittyvät selvitykset. Tulvan jälkeen on noussut esille kehittämistä vaativia asioita. Useamman automaattisen havaintoaseman toiminnassa esiintyi tulva-aikana ongelmia ja näiden toimintavarmuuden parantaminen sekä kameravalvonnan lisääminen kriittisissä kohteissa ovat keskeisiä kehittämistoimia. Eri tahojen välinen tiedonvälitys tulva-aikana toimi pääosin hyvin, mutta joiltakin osin puutteita ilmeni ja niiltä osin tiedonvälitystä on jatkossa parannettava. Muita todettuja kehittämistoimia ovat tulvien ennustamisen ja tulvista varoittamisen parantaminen, tilapäisten tulvasuojelurakenteiden ja pelastustoimien ennakkosuunnittelu, tulvasuojelurakenteiden automaation lisääminen sekä kiinteistöjen omistajien valistaminen tulvariskeistä ja heidän oman varautumisen kehittäminen. Syksyn tulvan seurauksena Suomen ympäristökeskuksen vesistöennusteisiin lisättiin paikoin uusia hälytys- ja varoitusrajoja. Tulvariskien hallinnan suunnittelussa on jatkossa pyrittävä lisäämään yleistä tietämystä tunnistetuista tulvariskialueista ja huomioimaan tulvaryhmien työssä merkittävien tulvariskialueiden lisäksi myös muut tulvariskialueet.

5. Lapuanjoen tulvariskien hallinnan alustavat tavoitteet

S. Saarniaho-Uitto esitteli Lapuanjoen tulvariskien hallinnan alustavia tavoitteita, joita oli muokattu ja viimeistely viime kokouksessa käytyjen keskustelujen pohjalta. Keskusteltiin, että tulvatietoisuuden lisääminen ja omatoimisen varautumisen edistäminen ovat avainasemassa tulvariskien hallinnan suunnittelun kehittämisessä. Tulvan aikana pelastuslaitos ei ehdi auttamaan kaikkia apua tarvitsevia. Tällöin on tärkeää, että asukkaat ovat omatoimisia ja osaavat toimia tulvatilanteessa oikein.

Keskusteluissa nousi myös ilmi, että suunnittelussa on hyvä huomioida ja tunnistaa sellaiset toiminnot, jotka voidaan akuutissa tulvatilanteessa mahdollisesti keskeyttää riskien pienentämiseksi esimerkkinä koulunkäynti. Tosin tässä päätös kuuluu kaupungin johtoryhmälle. Keskusteltiin myös kotisairaanhoidon huomioimisesta, mutta todettiin että pahassa tulvatilanteessa ajantasaisin tieto saadaan johtokeskuksen sosiaalipuolen edustajalta. Lisäksi keskusteltiin yksittäisistä riskikohteista, jotka on huomioitava tulvariskikartoituksessa. Alustaviin tavoitteisiin lisättiin mm. tietoliikenneyhteydet, jätevedenpuhdistamot, asukkaiden tietoisuus tulvariskeistä.

Keskusteluissa nousi myös esille, että eri tahojen suorittamien tulvan aikaisten toimenpiteiden korvauskysymykset olisi valtakunnallisesti selvitettävä. Jos korvausasiat olisivat jo ennakkoon tiedossa, niin niihin liittyviä jälkiselvittelyjä olisi vähemmän. Asian selvittelyn tarve korostuu, kun 1.1.2014 lähtien poikkeuksellisista tulvista aiheutuvien tulvavahinkojen korvaaminen siirtyy valtiolta vakuutusyhtiöille.

Sovittiin, että seuraavassa kokouksessa alustavia tavoitteita käydään vielä pikaisesti läpi ja alustavat tavoitteet lyödään lukkoon.

6. Muut asiat

S.Saarniaho-Uitto kertoi, että Etelä-Pohjanmaan ELY on laatimassa parhaillaan tulvaryhmän viestintäsuunnitelmaa. Sovittiin, että asiaa käsitellään tarkemmin seuraavassa kokouksessa.

Kuntaliitto järjestää 15.1.2013 koulutusta kunnille ja muille tulvariskien hallinnan parissa työskenteleville. Sovittiin, että S.Saarniaho-Uitto lähettää asiasta tarkempaa tietoa kokouksen jälkeen.

7. Seuraavat kokoukset

Lapuanjoen tulvaryhmän 4. kokous pidetään **torstaina 7.2. klo 9** (Seinäjoki, Etelä-Pohjanmaan ELY).

Muistion vakuudeksi

Aulis Rantala

Suvi Saarniaho-Uitto